ادامه از صفحه قبل

قیمت تبادلی این است که چیزی که می‌خواهی بدهی، باید دو طرف معامله از نظر ارزش با هم برابری کنند. این همان قیمت تبادلی است که در مقابل قیمت مصرفی و استعمالی است.

ما معتقدیم قیمت تبادلی باید برگشتش به قیمت استعمالی باشد؛ یعنی یک چیز باید منفعت محلله مقصوده داشته باشد تا بتوانی آن را بدهی و در برابر، مالی که منفعت محلله مقصوده دارد را بستانی؛ بنابراین اگر پول، پول اعتباری محض باشد؛ یعنی قلدری، چون قدرت دارد و می‌تواند بزند و بکشد، بگوید: من این کاغذ بی‌ارزش را صد میلیون تومان فرض می‌کنم. مهری بزند رویش و بگوید: این مساوی با صد میلیون تومان است. حال من این کاغذ را به شما می‌دهم و ده تن برنج از شما می‌خرم. اینجا اتفاقی که افتاده، این است که لامال داده شده؛ یعنی چیزی که مال نیست داده شده و مال گرفته شده است.

اینجاست که عدم تعادل در تبادل حاصل می‌شود؛ اما اگر آنچه می‌دهید، منفعت استعمالی آن برابری کند با آنچه می‌ستانید، این می‌شود تعادل در داد و ستد؛ بر این اساس می‌گوییم، آن‌چیزی می‌تواند پول باشد که ارزش حقیقی داشته باشد؛ یعنی منفعت استعمالی آن به‌اندازه کالایی باشد که می‌خواهید، در برابرش بستانید یا نماینده پول حقیقی باشد؛ مثل حواله بر پول حقیقی.

دولت می‌تواند اسکناس چاپ کند. فرض کنید اسکناس ده هزارتومانی؛ منتها این اسکناس می‌شود، حواله‌ای بر کالا مثلاً حواله بر طلا یا نفت باشد.

پیشنهاد ما این است که اگر هم قرار است، پول چاپ شود و یا پول جدیدی چاپ شود که معتقدیم، این کاریست که تورم را کنترل می‌کند و این کار است که رابطه پول ما را با دلار آمریکایی قطع خواهد کرد و دلار آمریکایی را در برابر پول ما وادار به سجود می‌کند نه‌تنها رکوع؛ همین کاری است که عرض می‌کنیم[اگر] می‌خواهید پول چاپ کنید، عیب ندارد. این ده هزار تومان بشود، حواله بر یک مقدار نفت به‌تناسب همین ده هزار تومان؛ یعنی یک بشکه نفت قیمتش در بازار چقدر است؟ مثلاً ۷۵ دلار؛ این ۷۵ دلار به پول ما هر چقدر می‌شود، این ده هزار تومان می‌شود یک درصد از آن ۷۵ دلار و کسی که این ده هزار تومان را می‌گیرد، به‌همان اندازه مالک نفت می‌شود و می‌تواند آن را بفروشد و می‌تواند شرکت‌هایی شکل بگیرند که اینها نفت مردم را بخرند یا نفت آنها را بفروشند. این می‌شود پولی که ارزش حقیقی دارد و این پول را اگر من بدهم به خارجی‌ها، خارجی هم می‌تواند به‌جای این پول از من نفت بگیرد. من می‌خواهم از او کالا بخرم. یا با کشور پاکستان می‌خواهیم معامله کنیم و صد هزار تن برنج وارد کنیم. این صد هزار تن را با پول خودم می‌خرم هر چقدر که معادل آن باشد. این پول من یعنی این مقدار نفت دل او خواست، می‌تواند نفت را تحویل بگیرد به‌جای این پول.

• راه پذیرش رمزارزها در مبادلات اقتصادی

و ما معتقدیم این راه درستی است و این رمزارزها اگر بخواهد، به‌عنوان پول پذیرش بشود، رمزارز، پول اعتباری است؛ یعنی پولی است که آن صاحب رمزارز، آن را پول حساب می‌کند و این‌قدر قیمت برای آن معین می‌کند! هیچ چیزی جز اعتبار محض بر آن نیست و می‌خواهید، با آن کالا بگیرید؛ یعنی هیچ داده و می‌خواهید در مقابل آن کالا بگیرید و این جایز نیست.

اما اگر رمزارزی باشد که این رمزارز را ما برای خودمان تعیین کنیم؛ ولی بخواهیم با آن، با کشورهای دیگر حتی با کشورهای غیراسلامی هم معامله کنیم، می‌توانیم این کار را بکنیم. اگر آن رمزارز را به‌عنوان پول قبول دارند، می‌توانیم پول اعتباری بدهیم و کالا از آنها بستانیم، بر اساس آنچه خود آنها پذیرفته‌اند؛ لذا این هم عدالت است؛ اما اگر با خودمان و در جامعه خودمان بخواهیم رواج دهیم، این رواج معامله فی‌مابین افراد در جامعه اسلامی، باید بر مبنای قسطی باشد که اسلام می‌پذیرد و در فقه اقتصاد اسلامی، به‌عنوان قسط پذیرفته شده باشد و این قسط، به این معناست که در مقابل پول اعتباری محض، نمی‌توان کالا ستاند و در مقابل پولی که خود، نماینده کالا باشد، می‌توان کالا ستاند.

اگر رمزارزی باشد که این رمزارز را ما برای خودمان تعیین کنیم؛ ولی بخواهیم با آن، با کشورهای دیگر حتی با کشورهای غیراسلامی هم معامله کنیم، می‌توانیم این کار را بکنیم.

اگر آن رمزارز را به‌عنوان پول قبول دارند، می‌توانیم پول اعتباری بدهیم و کالا از آنها بستانیم، بر اساس آنچه خود آنها پذیرفته‌اند؛ لذا این هم عدالت است؛

اما اگر با خودمان و در جامعه خودمان بخواهیم رواج دهیم، این رواج معامله فی‌مابین افراد در جامعه اسلامی، باید بر مبنای قسطی باشد که اسلام می‌پذیرد

و در فقه اقتصاد اسلامی، به‌عنوان قسط پذیرفته شده باشد و این قسط، به این معناست که در مقابل پول اعتباری محض، نمی‌توان کالا ستاند

و در مقابل پولی که خود، نماینده کالا باشد، می‌توان کالا ستاند.

این خلاصه نظریه‌ای است که بر اساس آن، معتقدیم که جایگاه رمزارزها در مبادلات کشور اسلامی باید مبتنی بر این نگاه شکل بگیرد و قانونمند شود و بر این اساس، باید در مسئله رمزارزها، به آن نگاه شود و به‌نظر ما، آنچه از مبانی فقهی و دینی استفاده می‌کنیم، این است.

• سؤال حاضرین

مراد شما از فقه نظام، فقه شخصی است که تحت فرمان یک حاکمیت است یا نه، فقهی که احکام آن توسط فردی تحت یک ولایت امتثال می‌شود؟

کسی که در حاکمیت جور زندگی کند، معنایش این است که در آنجا نظام، نظام اسلامی نیست و اینکه در قالب یک نظام غیراسلامی، تکالیف فردی او چه می‌تواند باشد؟ این سؤال درستی است؛ اما فقه او فقه فردی است؛ لکن اگر نظام اسلامی باشد، این چنین نظامی می‌آید و رفتار کلان را نظم می‌بخشد؛ البته در ضمن رفتار کلان، رفتار خرد هم، جای خودش را پیدا می‌کند.

بحثی که فرمودید، در رابطه با ریال هم، همان مسئله وجود دارد و اگر قرار باشد، با این مبنا بگوییم: چون پشت سر آن چیزی نیست و صرفاً یک اعتبار است، آیا خود ریال و مانند اینها هم خرید و فروش آنها با توجه به مبانی مطرح‌شده، دچار مشکل شرعی می‌شود؟

اینکه با ریال هم دچار مشکل می‌شود؟ بله می‌شود. مشکل چیست؟ اکثر احکام فعلی ما در جمهوری اسلامی ایران را شورای نگهبان تأیید نکرده، می‌رود در مجمع تشخیص مصلحت می‌شود عنوان ثانوی؛ یکی از اشکالات ما این است که ما داریم، جامعه را با فقه خرد مدیریت می‌کنیم و هر کجا کم آوردیم، تحت عناوین ثانویه کار را درست می‌کنیم و ما هم اشکال‌مان همین است و برخی از اعضای شورای نگهبان هم، گاهی همین مطلب را می‌فرمایند که به فقه نظام نیاز داریم و اگر فقه نظام داشتیم، خود مجلس شورای اسلامی، باید قانون را در قالب فقه نظام تصویب کند و برود در شورای نگهبان که آیا در قالب فقه نظام قرار دارد یا خیر؟ اگر این‌طور شود، ما دیگر نیازی به تشخیص مصلحت نظام نداریم؛ اصلاً علت اینکه مجمع تشخیص مصلحت درست شد، این است که ما فقه نظام نداشتیم که اگر داشتیم، دیگر نیازی به آن نبود و در فقه نظام، خود مصلحت دیده می‌شود. بله این نقض نیست و اشکال به ریال هم تعمیم پیدا می‌کند.

اما مالیت حقیقی داشتن یک مالی و بعد بالا رفتن و پایین آمدن قیمت آن، اشکالی ندارد و بر اساس مرغوبیت یک کالاست و هرچه مرغوبیت بیشتر شود، قیمت آن بالاتر می‌رود؛ مثلاً یک لباس زمستانی در تابستان ارزان‌تر می‌شود و یا بالعکس.

حکم جدید متاورس که اخیراً بعد از رمزارزها آمده و شرکت‌های بزرگی مثل اپل، ساخت گوشی را متوقف کرده و به این پرداخته‌اند و فروش زمین‌های مجازی و...، آیا از روی اضطرار می‌شود، حکم حلیت به این معامله داد؟

حکم فقهی آن عدم جواز است؛ همان‌طوری که عرض کردیم، مال را با لامال و شیء را با لاشیء، نمی‌شود معامله کرد و این، همان کلاهی است که آمریکا سر دنیا گذاشته که کاغذ می‌دهد و پول حقیقی می‌گیرد؛ اصلاً علت اینکه آمریکا غول اقتصادی شده، همین است که کالا گرفته و پول بی‌ارزش به جامعه جهانی تحویل داده. این جایز نیست. عدالت در معاملات باید رعایت شود و باید با یکدیگر برابری داشته باشند.

همچنین احکام اضطرار مبتنی بر اضطرار مادام‌الاضطرار است و نمی‌تواند تبدیل به قانون همیشگی شود و لذا وظیفه دولت این است که به‌تدریج این اضطرار را از بین ببرد. نمی‌شود که همیشه در اضطرار باشیم.

• پی‌نوشت‌ها

۱. «ألزموهم بما ألزموا أنفسهم»؛ وسائل‌الشیعه؛ کتاب‌الفرائض والمواریث، ابواب میراث‌المجوس، باب ۳؛
۲. وسائل‌الشیعه؛ کتاب‌القضا، ابواب صفات‌القاضی، باب ۷؛
۳. سوره اعراف: ۵۴؛
۴. سوره مطففین: ۲ و ۳؛
۵. سوره الرحمن: ۹؛
۶. سوره شعراء: ۱۸۳.

آثار ماندگار

کشف‌الظنون عن أسامی الکتب والفنون

کتاب «کشف‌الظنون عن أسامی الکتب والفنون» از آثار نفیس مصطفی‌بن عبدالله، معروف به «کاتب چلبی» می‌باشد که به زبان عربی و در نیمه اول قرن یازدهم هجری نوشته شده است.

• معرفی کتاب

این اثر حاوی مشخصات ۱۵هزار کتاب و شرح احوال ۹۵۰۰ مؤلف است. کتاب‌ها براساس عنوان و به‌ترتیب الفبا تنظیم شده‌اند و ذیل عنوان هر کتاب مشخصات و خلاصه‌ای از موضوع آن آورده شده است. همچنین فهرستی تفصیلی از کتاب‌های اسلامی، عمدتاً اهل تسنن و شرح احوال مؤلفان آن‌ها می‌باشد و در میان فهرست‌هایی که در عالم اسلام تدوین شده، این کتاب به‌سبب جامعیت اطلاعات درباره کتاب‌ها و مؤلفان از اهمیت فراوانی برخوردار است. در این کتاب، علاوه بر معرفی آثار، به ترجمه‌هایی که از آن اثر به یکی از زبان‌های فارسی و عربی و ترکی اشاره شده است. همچنین علوم و فنون رایج تعریف و توضیح داده شده‌اند.

اثر حاضر، از کتاب‌های نفیس و یکی از مآخذ مهم محسوب می‌شود که غالباً مورد استناد دانشوران قرار می‌گیرد.

• ساختار کتاب

موضوعات مطرح‌شده در این اثر عبارتند از: ماهیت علم، بیان عقیده و آرائی که درباره متفرعات مربوط به ماهیت علم وجود دارد، علم مدون و موضوع، مبادی، مسائل و غایت، تقسیم معتبر علوم و اقسام آن، سبب علم، منشأ نزول کتب و اختلاف مردم و اقسام آنها، اهل اسلام و علوم آنان، تألیف‌کنندگان و تألیف‌شده‌ها، منافع و موانع علم و .....

کتاب، فاقد فهرست بوده و در پاورقی‌ها، توضیحاتی پیرامون برخی از کلمات و مطالب متن داده شده است.

• چاپ و نشر

این کتاب توسط انتشارات دار إحیاءالتراث العربی چاپ شده است. به‌سبب اهمیت این کتاب، بر آن ۹ ذیل نوشته شده که مهم‌ترین آن‌ها ایضاح‌المکنون فی‌الذیل علی کشف‌الظنون می‌باشد. چاپ افست این ترجمه، در ۱۹۶۴، در آمریکا منتشر شد است.

کشف‌الظنون را گوستاو فلوگل به زبان لاتین ترجمه و در هفت جلد در(۱۸۵۸- ۱۸۳۵م) در شهر لایپزیک آلمان و بار دوم این کتاب را در سال ۱۲۷۴ ه.ق در مصر و بار سوم در سال ۱۳۱۱ ه.ق در استانبول منتشر کرد.

■ معرفی کتاب

• سیره اخلاقی و سبک زندگی حضرت زهرا علیهاالسلام

کتاب«سیره اخلاقی و سبک زندگی حضرت زهرا علیهاالسلام» به‌قلم حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر محمدرضا جباری، در ۱۸۴ صفحه به‌همت انتشارات نشر معارف چاپ و روانه بازار شد.

سیره و سبک زندگی حضرت زهرا علیهاالسلام که یگانه دخت حضرت رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله است و در جای جای زندگی خود چه در عرصه شخصی و چه در رویکردهای اجتماعی، نمودهای رفتاری مبتنی بر تعالیم الهی و برگرفته از سنت رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وآله را در خود پیاده نموده، می‌تواند برای نسل امروز به‌ویژه زنان و دختران جامعه اسلامی به‌عنوان الگویی معصوم و مؤثر معرفی گردد.

معرفی کتاب

این کتاب شامل مقدمه و چهار فصل به شرح ذیل می‌باشد. در فصل اول کتاب به‌عنوان معناشناسی، به موضوعاتی همچون اخلاق، اخلاق فردی، اخلاق اجتماعی، اخلاق خانوادگی و در نهایت سبک زندگی پرداخته است. فصل دوم کتاب، به بحث اخلاق فردی در دو موضوع خصلت‌های مرتبط با نیازهای جسمانی که عبارت‌اند: از تغذیه، پوشاک و خصلت‌های مرتبط با شخصیت‌های معنوی در محورهای معرفت و بصیرت، نگاه توحیدی، توکل، تقید به شریعت و اوامر خدا و رسول صلی‌الله‌علیه‌وآله، اهتمام به عبادات سخت و طاقت‌فرسا، صبر و استقامت، سکوت، صداقت و حجب و حیا را مورد بررسی قرار داده است. فصل سوم این کتاب، شامل موضوع تبیین اخلاق خانوادگی حضرت زهرا علیهاالسلام در چهار محور شیوه رفتار با والدین، رفتار با همسر، فرزندان، خویشاوندان و ... می‌باشد. فصل چهارم نیز با موضوع «اخلاق اجتماعی»، موضوعاتی چون حضور مؤثر در عرصه‌های اجتماعی، رعایت آداب دینی در روابط اجتماعی، دگرگونی و پرهیز از خودمحوری، خدامحوری در دوستی‌ها و دشمنی‌ها، عدالت‌گرایی و ظلم‌ستیزی و خدمات علمی و فرهنگی حضرت زهرا علیهاالسلام را در بر می‌گیرد.

علاقه‌مندان جهت تهیه کتاب می‌توانند به کتاب‌فروشی‌های سراسر کشور مراجعه نمایند.

• بیت‌الأحزان؛ حقیقت انکارناپذیر

جدیدترین اثر پژوهشی- تاریخی کتاب «بیت‌الأحزان؛ حقیقت انکارناپذیر» به‌قلم مصطفی راستگو در ۲۱۶ صفحه و به‌همت انتشارات کتابستان معرفت روانه بازار شد.

بیت‌الأحزان به‌معنای خانه اندوه، محلی بود در قبرستان بقیع که حضرت زهرا علیهاالسلام در آنجا برای پدر بزرگوارشان، و در غم غصب خلافت امیرالمؤمنین علی علیه‌السلام سوگواری می‌کردند.

بیت‌الأحزان حقیقتی انکارناپذیر و یادگاری از حساس‌ترین برهه‌های تاریخ اسلام و نمادی از غربت و مظلومیت اهل‌بیت پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله به‌خصوص حضرت زهرا علیهاالسلام است و در حقیقت نشان‌دهنده یک جریان و خط فکری است که هرگز نباید فراموش شود.

معرفی کتاب

کتاب حاضر نوشتاری مستند و مستدل درباره عوامل شکل‌گیری و تاریخ پرفراز و نشیب بیت‌الأحزان است که از یک مقدمه و سه فصل تشکیل شده است. فصل اول، کلیات و مقدمات است. در این فصل، نویسنده جایگاه تاریخی، دینی و همین‌طور نسبت آن با مسئله وحدت اسلامی را مطرح کرده است .در فصل دوم مصادر و منابعی که در آنها از بیت‌الأحزان سخن گفته شده، به‌ترتیب زمانی آورده است. مؤلف درباره هر مصدر، ابتدا خلاصه‌ای از زندگی‌نامه و جایگاه نویسنده را آورده است و بعد به بیان نقل نویسنده در کتاب خودش می‌پردازد. مصادری که از قرن دوم ه.ق تا دوران معاصر را شامل می‌شود .در فصل سوم نیز نویسنده، علاوه بر نتیجه‌گیری به بیان مشخصات جغرافیایی و معماری بیت‌الأحزان و سرنوشت آن مکان مقدس پرداخته است.

نویسنده با نثری ساده و روان، به ذکر جزئیات تاریخی این مکان مهم پرداخته است و با دقت نظر ارتباط آن را به موضوعات تاریخی؛ همچون رحلت حضرت محمد صلی‌الله‌علیه‌وآله، ماجرای سقیفه و اتفاقات مهم پیرامون زندگی حضرت زهرا علیهاالسلام نشان داده است.

علاقه‌مندان می‌توانند برای تهیه این کتاب، به انتشارات کتابستان معرفت و کتاب‌فروشی‌های سراسر کشور مراجعه کنند.

• اصول و آداب تغذیه و پوشش در سبک زندگی امام رضا علیه‌السلام

کتاب «اصول و آداب تغذیه و پوشش در سبک زندگی امام رضا علیه‌السلام» پژوهش حاضر در زمینه جایگاه و اهمیت تغذیه و پوشش مناسب در سیره و گفتار امام رضا علیه‌السلام است که به‌قلم حجت‌الاسلام والمسلمین امیرعلی حسنلو مدیر گروه تاریخ و سیره مرکز مطالعات و پاسخ‌گویی به شبهات حوزه‌های علمیه نگارش شده و به‌همت انتشارات آئینه خرد در ۱۳۷ صفحه چاپ و منتشر گردیده است.

در این اثر با توجه به اهمیت دو مقوله پوشش و تغذیه مناسب در زندگی فردی و اجتماعی انسان، به جایگاه آن دو در تعالیم اسلامی و سیره عملی امام رضا علیه‌السلام اشاره شده و اهتمام آن امام همام به این دو مقوله برای داشتن جامعه‌ای سالم، به تصویر کشیده شده است.

نویسنده در بخش اول کتاب، با استناد به دیدگاه قرآن کریم و سخنان امام رضا علیه‌السلام و امامان شیعه، به تبیین مصادیق و الگوهای مناسب در زمینه تغذیه سالم پرداخته و انواع غذاهای حلال و مطلوب چه از لحاظ بهداشتی و چه از لحاظ شرعی را معرفی نموده است.

وی در بخش دوم کتاب، به سیره امام رضا علیه‌السلام در زمینه انتخاب نوع غذا و جنس، اندازه و اوصاف لباس و نیز آداب مربوط به آن دو اشاره نموده و سبد غذایی آنان را با توجه به خواص مختلف آن غذاها، توصیف نموده است.

کتاب حاضر حاصل مقالاتی است که نویسنده تألیف نموده و در همایش امام رضا علیه‌السلام طی چند سال که در زنجان و خراسان رضوی برگزار گردید، ارائه و برگزیده شده است.

علاقه‌مندان برای تهیه کتاب می‌توانند به کتاب‌فروشی‌های سراسر کشور مراجعه کنند.

• ترجمه کتاب «سردار دلها» به زبان اسپانیولی

حجت الاسلام والمسلمین محسن ربانی؛ مدیر مؤسسه فرهنگی هنری اندیشه شرق، در باره اهداف تدوین و ترجمه کتاب «سردار دلها» به‌زبان اسپانیایی، توسط این مؤسسه، گفت: جهت برگزارشدن هرچه با شکوه‌تر دومین سالگرد شهادت سردار دلها، ضرورت شناساندن و اطلاع‌رسانی صحیح و به‌دور از تحریف این شخصیت بزرگ مدافع انسانیت به بیش از ششصد میلیون اسپانیایی‌زبان، تروریست معرفی شدن ایشان؛ یعنی جوان‌مردی که نجات‌بخش منطقه خاورمیانه، لبنان، فلسطین، عراق وسوریه از دست تروریست‌های داعش سنگدل و خون‌ریز بود، از سوی آمریکایی‌ها و... این کار به انجام رسید.

وی در مورد عناوینی که در این کتاب مورد بحث واقع شده، خاطرنشان کرد:

این کتاب دارای چند فصل است؛ فصلی از آن به پیام‌های شخصیت‌های ایرانی و غیرایرانی اختصاص یافته است. در فصل دیگر، مجموعه‌ای از مقالات و دل‌نوشته‌های برخی از اندیشمندان داخلی و خارجی ارائه و در فصل دیگر، خلاصه‌ای از بیوگرافی سردار دلها و وصیت‌نامه گرانمایه شهید به تصویر کشیده شده است. همچنین در این کتاب، در ضمنِ مقاله‌ای، از شهید ابومهدی المهندس تجلیل و بیوگرافی این شهید عزیز و مبارزه قهرمانانه او در جبهه مقاومت اسلامی آورده شده است و در بخشی نیز، خاطراتی از فرزندان شهید و همرزمانش، به خوانندگان گرامی تقدیم و در پایان مجموعه‌ای از تصاویر مربوط به سردار دلها عرضه شده است.

مدیر مؤسسه فرهنگی هنری اندیشه شرق افزود: برخی از عناوین مقالات کتاب عبارتند از:

شهید، ستاره‌ای در آسمان؛
سردار سلیمانی، نماد پیروزی آسمانی؛
سردار سلیمانی، معمار مقاومت اسلامی؛
مقاومت اسلامی، قوی‌تر از هر زمان؛
اهمیت مقاومت در اسلام.

گفتنی است، این کتاب با عنایات الهی و با کمک خیران سفیران نور، به چاپ رسیده است و فایل دیجیتال آن نیز، در سایت www.islamoriente.com در دسترس علاقه‌مندان قرار گرفته است.